

Podpora odpovědného nakupování ve městě Nantes

Pomocí strategie stanovit priority v oblasti SPP

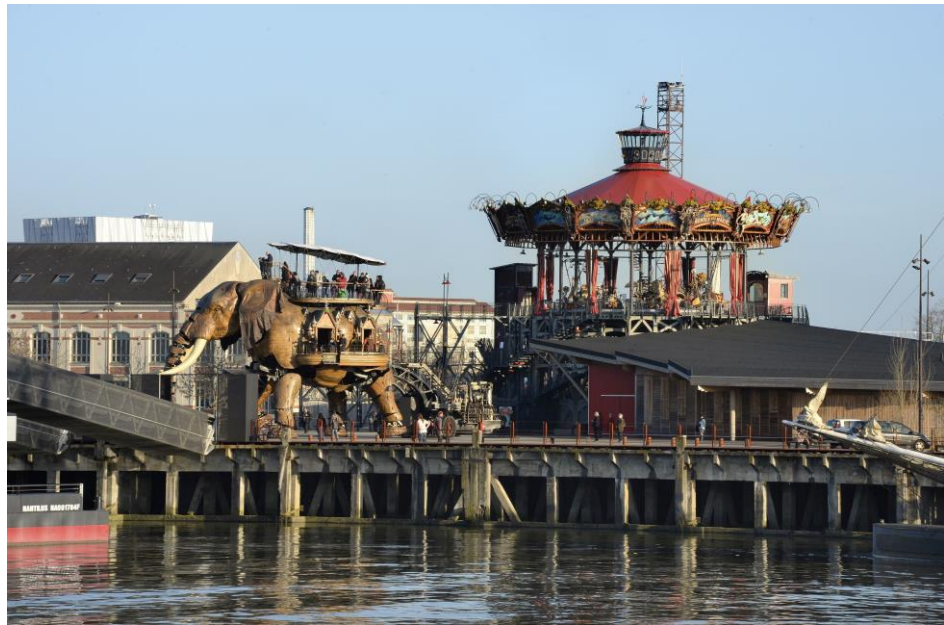

Foto: Metropolitní oblast Nantes

**Partner projektu
Procura+ :**

Metropolitní oblast Nantes

Strategie/postup:

Program podpory odpovědného nakupování (SPAR)

Zahájen: před 15 lety

Přijato Metropolitní radou v březnu 2017

Úkoly/cíle:

Posílit vzájemnou propojenost různých aktivit, které v oblasti odpovědného veřejného zadávání v posledních 15 letech vznikly.

Propojit sociální a environmentální smluvní ustanovení u veřejného zadávání s podporou, kterou v těchto oblastech Metropolitní oblast Nantes nabízí malým a středním podnikům.

Informovat interní i externí zainteresované strany o prioritách odpovědného veřejného zadávání.

SHRNUTÍ

- Metropolitní oblast Nantes realizuje odpovědné veřejné zadávání (RPP) od roku 2001. Zároveň založila i síť Réseau Grand Ouest pro veřejné zadávání a udržitelný rozvoj.
- V roce 2017 zahájilo město Nantes Program podpory odpovědného nakupování (SPAR), který má řídit další kroky týkající se SPP například v oblasti oběhového hospodářství, transformace energetiky, životního prostředí (znečištění), biopotravin aj.
- Díky programu SPAR byl úspěšně vytvořen rámec proveditelných,

Základní informace

Metropolitní oblast Nantes v západní Francii je domovem 619 000 obyvatel (z toho 299 700 žije ve městě Nantes). V posledních 25 letech převádí 24 měst, které tvoří metropolitní oblast, stále větší počet pravomocí, včetně dopravy, energetiky, vodohospodářství, nakládání s odpady a hospodářského rozvoje, na metropolitní úroveň. Za účelem zvýšení efektivity bylo rozhodnuto o spojení několika týmů z města Nantes a Metropolitní oblasti Nantes, včetně týmu pro veřejné zadávání. Společný rozpočet na veřejné zadávání činí přibližně 430 milionů eur ročně (120 milionů eur pro město Nantes a 310 milionů eur pro Metropolitní oblast Nantes).

Město Nantes chce zaujímat přední místo v hospodářské, sociální, environmentální a demokratické transformaci, a proto usiluje o odpovědnější modely rozvoje, do nichž budou zapojeny všechny příslušné zainteresované strany. V roce 2011 spustilo město Nantes mnohostrannou platformu na podporu společenské odpovědnosti firem. V roce 2013 získalo cenu „Evropské zelené město“, a to zejména díky své ambiciózní dopravní politice, která znovu zavedla elektrické tramvaje, zlepšila cyklistickou infrastrukturu a u všech opatření snížila množství znečištění ovzduší pod mezní hodnoty. V roce 2016 město uspořádalo Climate Chance, první mezinárodní summit nevládních subjektů zapojených do boje proti změně klimatu.

Vzhledem k tomu, že veřejné zadávání neznamena pouze odborné rozhodnutí, ale musí být v souladu s politickými prioritami, realizuje město Nantes od roku 2001 v oblasti odpovědného veřejného zadávání celou řadu aktivit. Tyto aktivity byly začleněny do strategických politických dokumentů, kterým je například plán udržitelného rozvoje města přijatý v roce 2004, Agenda 21 pro udržitelný rozvoj a klimatický plán přijatý v roce 2009.

Město Nantes přivítalo, že ve Francii v nedávné době došlo k posílení úlohy veřejného zadávání při plnění sociálních a environmentálních cílů, a to na základě přijetí vnitrostátních zákonů o sociální a solidární ekonomice (červenec 2014) a o energetickém přechodu na ekologický růst (srpen 2015). Tyto zákony jsou součástí širšího cíle mobilizovat největší veřejné zadavatele země v souladu s Národním plánem pro udržitelné veřejné nakupování (PNAD) a přispívat k větší srozumitelnosti těchto politik pro hospodářské aktéry a subjekty. Metropolitní oblast Nantes vzala tyto vnitrostátní právní předpisy jako příležitost k posílení svých závazků a k upevnění soudržnosti.

Každá z těchto aktivit vznikla v partnerství s místními hospodářskými sítěmi s cílem prosadit jejich přijetí zejména mezi malými a středními podniky, vyvinout pro firmy snadné nástroje a kritéria, a zároveň přispět ke zlepšení sociálních a environmentálních dopadů.

Nantes se také aktivně podílí na sdílení osvědčených postupů v oblasti odpovědného veřejného zadávání s dalšími veřejnými činiteli na regionální, vnitrostátní a evropské úrovni. Celý přístup města Nantes v oblasti SPP je založen na spolupráci. Vzhledem k tomu, že oblast řídí systém vycházející ze vztahů mezi jednotlivými obcemi, musí vedení města Nantes a širší Metropolitní oblasti Nantes při řešení místních otázek spolupracovat. Spojením funkcí při veřejném zadávání je možné zefektivnit nákup (a výsledné služby), neboť společný rozpočet na veřejné zakázky činí přibližně 430 milionů eur ročně (120 milionů eur pro město Nantes a 310 milionů eur pro Metropolitní oblast Nantes).

Společně s městem Angers a regionem Pays de la Loire založilo Nantes síť Réseau Grand Ouest pro veřejné zadávání a udržitelný rozvoj, která pomáhá zúčastněným veřejným orgánům propojovat ve veřejném zadávání sociální kritéria s kritérii udržitelnosti na základě vyměňování osvědčených postupů a znalostí a sdílení zdrojů a odborných poznatků. Síť je členem francouzského OBSARu (Observatory of Responsible Purchasing) a angažuje se především v pracovní skupině pro odpovědné veřejné zadávání v rámci organizace EUROCITIES. Metropolitní oblast Nantes zastupuje organizaci EUROCITIES v inovačním partnerství pro veřejné zadávání zřízeném Evropskou komisí v rámci Městské agendy.

Vývoj postupu

Jako možné nástroje ke zlepšení obecného veřejného blaha byly identifikovány dva rozměry odpovědného veřejného zadávání. Zaprvé musí zadavatelé při svém jednání podporovat veřejnou politiku a postupovat v souladu s ní, což znamená prosazovat při rozvoji podniků a dalších subjektů odpovědný přístup. Zadruhé musí zadavatelé jednat jako odpovědní nákupčí, tj. být dobrým příkladem v oblasti společenské odpovědnosti firem (CSR) a jednat v souladu s tím, co sami očekávají a vyžadují od svých dodavatelů.

Metropolitní oblast Nantes a město Nantes od roku 2010 spolupracují s místními zainteresovanými stranami na tvorbě kritérií pro sociální odpovědnost firem při veřejném zadávání. Tato nová sociální, environmentální a ekonomická kritéria umožňují odpovědným společnostem při účasti v zadávacím řízení propagovat svou celkovou výkonnost. Tento mechanismus se opírá o metropolitní platformu CSR (rse-nantesmetropole.fr), která sdružuje veřejné a soukromé subjekty s cílem podněcovat, podporovat a uvádět na trh odpovědné obchodní praktiky, a poskytuje společnostem nástroj pro vlastní hodnocení ekonomických, sociálních a environmentálních výsledků.

V roce 2017 byl přijat Program podpory odpovědného nakupování (SPAR) s cílem propojit velký počet různých aktivit, které vznikly v uplynulých 15 letech, a posílit jejich napojení na podporu, kterou malým a středním podnikům v těchto oblastech poskytuje Metropolitní oblast Nantes. Program SPAR představuje interní příručku pro implementaci dalšího RPP, ukazuje strategii místních orgánů firmám a dalším relevantním subjektům a upozorňuje na praktické postupy či podporu, které jsou v dané oblasti k dispozici (např. platforma CSR). Stručně řečeno, SPAR formuluje, co již bylo realizováno, čeho tím bylo dosaženo a co se plánuje dále.

Realizace postupu

V rámci programu SPAR bylo na veřejnou politiku v oblasti zaměstnanosti, hospodářského rozvoje, rovnosti, energetického přechodu a environmentální transformace nahlíženo skrze optiku udržitelného veřejného zadávání, a na základě toho byly v oblasti veřejného zadávání stanoveny nástroje/kroky na podporu těchto politických cílů.

Program SPAR se skládal z 11 akčních plánů ve 3 kategoriích:

Tabulka 1: Seznam akčních plánů programu SPAR	
NOVÉ OBCHODNÍ MODELY	Společenská odpovědnost firem Oběhové hospodářství Sociální a solidární ekonomika Velmi malé subjekty / malé a střední podniky Spravedlivý obchod (fair trade)
SOCIÁLNÍ ASPEKTY	Integrace Boj proti diskriminaci Zdravotní postižení
ENVIRONMENTÁLNÍ ASPEKTY	Energetický přechod (energie - klima) Životní prostředí (ovzduší-zdraví-voda-biologická rozmanitost-znečištění) Ekologické zemědělství - krátké řetězce

Každý z těchto akčních plánů zdůrazňuje:

- oblast veřejné politiky, na níž se zaměřuje;
- strategický záměr opatření;
- dosažené cíle a příkladné iniciativy;
- vytyčené operativní cíle, které určují způsob začlenění opatření do veřejného zadávání;
- vytyčené výkonnostní cíle, kterých má být dosaženo do roku 2020.

Jako příklad jsou níže uvedeny jednotlivé části akčního plánu pro oběhové hospodářství:

AKČNÍ PLÁN PROGRAMU SPAR PRO OBĚHOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ	
Veřejné politiky: <ul style="list-style-type: none"> • Hospodářský rozvoj a zaměstnanost • Energetický přechod • Odpad (předcházení vzniku odpadu a 	Strategický záměr opatření: <ul style="list-style-type: none"> • Podporovat rozvoj oběhového hospodářství pomocí veřejného zadávání jakožto nástroje v sedmi oblastech oběhového hospodářství (tj. ekodesign

<p>nakládání s ním)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budovy - hlavní silniční tahy • Výzkum - inovace 	<p>atd.)</p>
<p>Operativní cíle iniciativy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podpora předváděcích projektů (projektů s vysokým potenciálem) realizovaných v dané oblasti • Boodpad: sběr biologického a potravinového odpadu a jeho přeměna na kompost, který lze využít v příměstském zemědělství • Malá zařízení: optimalizace sběru a opětovné lokální využití (např. nábytek, jízdní kola, textilie) • Obaly a nádoby: zlepšení recyklačního poměru papíru, lepenky a plastů • Posouzení životního cyklu: zohlednění výkonnosti v provozu a konec životnosti. 	<p>Dosažené cíle a příkladné iniciativy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 100% recyklovaný papír • Využití bioodpadu z centrální kuchyně • Využití stavebního odpadu (demolice) • Recyklace/využití lamp v rámci zakázek na pouliční osvětlení • Silniční práce: zakázky na třídění a opětovné použití přírodního štěrku a zakázky na silniční práce s recyklací zpevněného povrchu přímo na místě (in-situ).
<p>Výkonnostní cíle na rok 2020:</p> <p>Cíle vyplývající ze Zákona o energetickém přechodu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • využití 70 % odpadů ze stavebních prací a veřejných staveb vyprodukovaných Metropolitní oblastí Nantes • požadavek upřednostňovat v případě zakázek na veřejné stavební práce nebo údržbu silnic materiály získané opětovným použitím a recyklací (50 % celkově pro rok 2017, 60 % v roce 2020) <p>Cíle vyplývající ze smlouvy CODEC (Smlouva o výkonnosti při nakládání s odpady v oběhovém hospodářství):</p> <ul style="list-style-type: none"> • snížení směsného domovního odpadu nejméně o 1 % ročně nebo o 3 % za období 3 let (kg/osoba) • dosažení celkové míry využití (materiálové, biologické a energetické) a její ustálení na celkové míře využití ve výši 93 % (počítáno z tonáže odpadu vyjma suti) • zahájení 3 průmyslových a místních ekologických iniciativ • monitorování míry snižování množství lokálně produkovaných a skládkovaných odpadů a počtu společností zapojených do aktivit zaměřených na ekodesign nebo funkční úspory <p>Kvalitativní cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zahrnutí kritérií nebo požadavků na oběhové hospodářství do všech smluv, které představují 	

prioritní odvětví nebo cíl, např. potraviny, stavební práce

- začlenění těchto podmínek či kritérií (motivační účinek) do etap pro další zakázky.

System řízení programu SPAR byl navržen tak, aby zajišťoval rozvoj, realizaci a monitorování činností prováděných prostřednictvím veřejného zadávání:

- Na politické úrovni jsou všichni dotčení volení členové Metropolitní rady informováni o připravovaných investicích, aby mohli společně rozhodnout o tom, které sociální a environmentální smluvní ustanovení je třeba u každé z nich upřednostnit. Uvedení členové Rady také pravidelně hodnotí dopad programu SPAR.
- Na odborné úrovni spolupracuje tým pro veřejné zadávání se sítí „vyslanců“ společenské odpovědnosti firem na jednotlivých ředitelstvích a společně poskytují podporu provozním ředitelstvím při začleňování sociálních a environmentálních ustanovení do procesu veřejného nakupování a hodnotí kvalitu nabídek v této oblasti.

Výsledky

Mezi hlavní úspěchy patnáctiletého závazku města Nantes k RPP patří:

- ustanovení o začlenění ve smlouvách na zajištění stavebních prací a úklidových služeb;
- ustanovení týkající se úniku uhlíku ve smlouvách o zajištění silničních prací, pouličního osvětlení a sběru odpadu;
- ustanovení o společenské odpovědnosti firem ve smlouvách o čistících a sítotiskových strojích;
- ustanovení týkající se boje proti diskriminaci v pěti zkušebních smlouvách;
- nákup ekologicky nezávadných potřeb (čistící prostředky, dřevo, papír, nábytek, biopotraviny atd.) nebo vysoká energetická účinnost (vozidla, počítače atd.);
- vyhrazení některých zakázek pro organizace vytvářející chráněná pracovní místa (prádelny, stavby, parky atd.).

Získané poznatky

Je nezbytné určit priority, vymezit hranice a vytvořit rámec činností, které zohledňují dvě kritéria - proveditelnost a měřitelnost. Při rozšiřování těchto činností je zároveň cenné následovat příkladu těch, kteří se již v udržitelných přístupech k veřejnému zadávání angažují a nechybí jim motivace.

Překážkou v realizaci mohou být vnitřní organizace a potřeba vyhrazení zdrojů. Proto je třeba cíle strategie přizpůsobit dostupným zdrojům. Jedním ze způsobů, jak toho lze dosáhnout, je každoroční měření dopadu realizovaných akcí, jenž umožní sledovat pokrok a provést nezbytné změny.

Pro úspěšné odpovědné veřejné zadávání má zásadní význam si v partnerské spolupráci se všemi zainteresovanými stranami stanovit, sledovat a aktualizovat sociální a environmentální kritéria, která jsou součástí politiky veřejného zadávání. Zároveň je třeba vyhrazené zdroje definovat a zavést vhodné ověřovací nástroje.

KONTAKTNÍ ÚDAJE

Patricia Dupré-Cormerais

Vedoucí pracovník projektu

patricia.dupre-cormerais@nantesmetropole.fr

[Stránky pro účastníky projektu Procura+](#)

O projektu Procura+

Projekt Procura+, který zahájila a koordinuje globální asociace místních samospráv k udržitelnému rozvoji ICLEI, představuje síť evropských veřejných orgánů a regionů, které vzájemně spolupracují, sdílejí informace a jednájí v zájmu udržitelného a inovativního veřejného zadávání.

Spolupráce

Jsme síť evropských veřejných orgánů a regionů, které spolupracují, sdílejí informace a jednájí v zájmu udržitelného a inovativního veřejného zadávání.

Sdílení

Díky spojení znalostí a zkušeností můžeme zajišťovat poradenství, podporu a propagaci všem veřejným orgánům, které chtějí realizovat udržitelné a inovativní veřejné zadávání.

Skutky

Síť Procura+ spojuje své síly k prosazování udržitelného a inovativního veřejného zadávání na evropské úrovni.

www.procuraplus.org

Překlad do českého jazyka zajistilo Ministerstvo práce a sociálních věcí v rámci projektu [Podpora implementace a rozvoje sociálně odpovědného veřejného zadávání](#). Projekt vytváří dlouhodobou konzultační a odbornou platformu pro rozvoj tohoto konceptu a mimo jiné nabízí: poradenství, konzultace, příklady dobré praxe, vzorové textace, konference, vzdělávací akce, e-learning a web www.sovz.cz.

Tato publikace byla vytvořena v rámci projektu Regiony SPP, který získal finanční prostředky z programu Evropské unie pro výzkum a inovace Horizont 2020 na základě grantové dohody č. 649718. Výhradní odpovědnost za jakékoli chyby nebo opomenutí nese vydavatel. Obsah nemusí nutně odrážet názor Evropské komise. Evropská komise rovněž neodpovídá za jakékoli použití informací obsažených v tomto dokumentu.